

Dług publiczny jawny i ukryty w kontekście reformy emerytalnej

Dr Bogusław Grabowski

Wiosenna szkoła Leszka Balcerowicza

Warszawa, 21 maja 2010

Rodzaje systemów emerytalnych:

- Dobrowolne
  - Solidarności społecznej (podatkowe)
  - Kapitałowe (oszczędnościowe)
  - Mieszane (np. dwufilarowe)
- Obowiązkowe

System emerytalny a dług publiczny

- System kapitałowy a system podatkowy
- Ujawniony (rejestrowany) dług publiczny
- Nieujawniony (nie rejestrowany, ukryty) dług publiczny

System emerytalny a dług publiczny

- W warunkach wzrostu demograficznego
- W warunkach zmian ludnościowych (zmiany trendu demograficznego/przejęcia demograficznego)
- Zjawisko piramidy demograficznej i piramidy finansowej

System emerytalny a dług publiczny

- System emerytalny jest w równowadze jeśli część PKB przeznaczana na wynagrodzenie czynników wytwórczych nie zmienia się
- Możliwość bankructwa systemu emerytalnego
- Uprzywilejowanie emerytów kosztem upośledzenia sytuacji pracowników (ryzyko ubóstwa 25-49/21%; 65+/7%, Polska 2005-UE: 14%-19%)

Polska reforma emerytalna 1999

- System dwufilarowy z indywidualnymi kontami (NDC-12,22% i FDC-7,3%)
- Emerytura zależna od składek
- Obniżenie współczynnika zastąpienia
- Filar kapitałowy z wpłat budżetowych
- „Represja” podatkowa III filara (IKE)
- OFE- potrzeba zmian
- Nie zaprojektowany system wypłat

Polski system emerytalny a dług publiczny: dylematy

- Dług publiczny według ESA 95 i Ustawy o finansach publicznych
- Kryteria z Maastricht i SGP (Paktu Stabilności i Wzrostu (3% deficytu i 60% długu do PKB))
- Konstytucyjne i ustawowe limity ostrożnościowe dla długu publicznego (55% i 60%)

Polski system emerytalny a dług publiczny: dylematy

- „Koszty” reformy emerytalnej: czy reforma służy naprawie czy psuciu finansów publicznych?
- Czy ujawnianie zobowiązań emerytalnych szkodzi wiarygodności wśród inwestorów na rynkach finansowych?
- Czy warto zmniejszyć składkę do OFE aby przyjąć w Polsce euro?
- Fiskalny bilans reform (emerytalnej, inwestycji infrastrukturalnych) a kryteria z Maastricht
- Rola przychodów z prywatyzacji i kosztów przywilejów emerytalnych

Dziękuję za uwagę